

ESER SAHİBİNİN İZİNİ OLMAKSIZIN ESERİ UMUMA İLETİM SUÇU

THE CRIME OF PUBLIC RECITATION WITHOUT AUTHOR'S PERMISSION (5846 Sayılı FSEK m. 71/1-1)

Sinan BAYINDIR*

Özet: Eser sahibinin izni olmaksızın eseri umuma iletim suçu FSEK m. 71/1-1'de yer alan bir suç tipidir. Bu suç ile; eser sahibinin eseri üzerindeki mali haklarından olan eserin umuma iletim hakkının ihlali, yaptırım altına alınmaktadır. Eser sahibinin eseri üzerindeki mali hakkının bir şekli ve unsuru olan eseri umuma iletim hakkı, eser sahiplerinin fikri ürünler üretme, gelir elde etme hakları korunmak suretiyle teşvik edilmesi ve böylece eser sahibi mali açıdan da güçlü tutularak bilimsel ve kültürel gelişimin önü açılmış olmaktadır. 5846 sayılı yasada ceza normlarının özensiz hazırlanmış olması dolayısıyla suç tipinin arz ettiği özelliklerin saptanmasında ve uygulanmasında bir takım güçlükler ortaya çıkmaktadır. Bu çalışma ile bir nebze de olsa bu konudaki düzenlemelere işaret edilerek FSEK'te yer verilen bu suç tipinin özellikleri ortaya konulmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Eser, Umuma İletim, Mali Haklar, Umuma İletim Suçu.

Abstract: Public recitation without the author's permission is a crime in FSEK m. 71/1-1. This crime sanctions the violation of the right of public recitation which is one of the economic rights of the author. Protection of their moral and economic rights encourages the authors for creating new works thereby opens the way for cultural and scientific development. Because of imprecise drawing up of the criminal norms in the Law no. 5846, it is hard to implement those norms and determine the elements of the crime. This work tries to determine the elements of this crime regulated in FSEK.

Keywords: Work, public recitation, economic rights and crime of public recitation.

* Yrd. Doç. Dr. İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

I. Giriş

Bilindiği üzere 5237 sayılı TCK ile uyum sağlamak amacıyla 5846 Sayılı FSEK'te yer alan cezai hükümlerde son olarak 23.01.2008 tarihli ve 2528 sayılı yasa ile bir takım değişikliklere gidilmiştir. Bununla birlikte FSEK'teki cezai normlarda da değişiklik öngören "5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı" çalışmaları da halen sürmektedir¹.

Ticarette Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması'nın (TRIPS) 61. Maddesinde; üye ülkelerin fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakları ile sınai mülkiyet haklarının ihlali halinde, üye ülkelere caydırıcı ve işlenen suçun ağırlığı ile orantılı cezai yaptırım uygulama yükümlülüğü getirilmiştir². Bu bağlamda fikir ve sanat eserlerinin korunmasına yönelik cezai hükümlere 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda yer verilmiştir. 5728 sayılı yasa ile FSEK m.71'in başlığı *Manevi, Mali veya Bağlantılı Haklara Tecavüz* olarak değiştirilmiştir. Böylece manevi, mali ve bağlantılı haklara tecavüz suçları 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu m. 71/1-1'de düzenlenmiştir³. 5728 sayılı Kanunun 138. maddesi ile yapılan değişiklikten önce farklı maddelerde düzenlenmiş olan mali, manevi ve bağlantılı haklara tecavüz suçları yapılan değişiklik sonucunda tek bir madde çatısı altında 71. maddede düzenlenmiştir⁴. Yapılan düzenleme aşağıda ayrıntılı olarak ele alınacağı üzere ceza hukuku açısından bir takım sakıncalı düzenlemeler içermektedir. Öyle ki FSEK m. 71'de sayılan hallerin; bir suçun seçimlik hareketleri mi yoksa farklı birer suç tipi mi olarak düzenlenmiş olduğu net değildir. Yine korunan hukuki değerleri ve hukuki konusu farklı olan

¹ Taslak için bkz. www.legalbank.net/belge.aspx?id=911766 (Erişim Tarihi: 01.02.2013).

² Kabul Tarihi RG 26.01.1995, anlaşma metni ve ekleri 25.02.1995, 22213 mükerrer.

³ 5846 Sayılı Kanunun 5728 sayılı kanunun 138. maddesi ile değişik 71. maddesinde; "Bu Kanunda koruma altına alınan fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal ederek: 1. Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapıyı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın işleyen, temsil eden, çoğaltan, değiştiren, dağıtan, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletin, yayımlayan ya da hukuka aykırı olarak işlenen veya çoğaltılan eserleri satışa arz eden, satan, kiralamak veya ödünç vermek suretiyle ya da sair şekilde yayan, ticarî amaçla satın alan, ithal veya ihrac eden, kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran ya da depolayan kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur." denilmiştir.

⁴ Bkz.08. 02. 2008 tarihli 5728 sayılı "Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" Resmî Gazete Sayısı: 26781.

suç tiplerinin aynı madde çatısı altında toplanması bir takım olumsuz sonuçlara yol açmıştır⁵. Bu çalışmamızda sadece eser sahibinin mali haklarına tecavüz suçlarından biri olan “*Eser Sahibinin İzni Olmaksızın Eseri Umuma İletim Suçu*” ele alınacaktır. Diğer hak sahiplerinin izni olmaksızın yapılan umuma iletiler çalışmanın kapsamını önemli ölçüde genişleteceğinden, inceleme konusu dışında tutulmuştur⁶.

a. Umuma İletim Hakkı

Eser sahibinin mali haklarından biri de eserin umuma iletilmesi hakkıdır⁷. Bu hak gerek uluslararası sözleşme hükümleri ve gerekse Türk Hukukunda 5846 sayılı FSEK’te yer verilen bir mali haktır.

Konuya ilişkin olarak Bern Sözleşmesi’nin 11. maddesi (ikinci tekrar) 1-i maddesinde; umuma arz yetkisi edebiyat eserleri açısından eserin her türlü araç ve yöntemlerle anlatımı dâhil topluma sunulması denilmek suretiyle umuma arz yetkisi belirtilmiştir⁸.

Aynı şekilde Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) Sözleşmesi’nin 8. maddesinde “Bern Sözleşmesi’nin 11 (1) (ii), 11 Mükerrer (1) (i) ve (ii), 11 ikinci mükerrer (1) (ii) ve 14 (1) (ii) ve 14 mükerrer (1) maddeleri, hükümleri haleldar edilmeksizin, edebiyat ve sanat eserleri sahipleri, eserlerinin telli ya da telsiz ortamda, toplum üyelerinin kendileri tarafından seçilen bir yer ve zamanda bu eserlerden kişisel olarak yararlanacak biçimde topluma iletilmesine izin verme hususunda münhasıran hak sahibidir” denilmiştir⁹.

AB Hukukunda da umuma iletme ilişkin 2001/29/AT sayılı Direktifte; “*Üye devletler eser sahiplerinin tel üzerinden veya telsiz vasıtalarla*

⁵ Bkz. Öngören Gürsel, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri, İstanbul, Öngören Hukuk Yayınları, 2010, s.436 vd.

⁶ Umuma iletim hakkı, eser sahibi dışında, icracı sanatçılara, fonogram yapımcılarına, radyo televizyon kuruluşlarına film yapımcılarına da tanınmıştır. Burada belirtilen hak sahiplerinden her biri diğerlerinden bağımsız olarak eserin umuma iletimini yasaklama hakkına sahiptir.

⁷ İşleme hakkı (FSEK m. 21); çoğaltma hakkı (FSEK m. 22); yayma hakkı (FSEK m. 23); temsil hakkı (FSEK m. 24); pay ve takip hakkı (FSEK m. 45) eser sahibinin diğer mali haklarını oluşturur.

⁸ http://www.telifhaklari.gov.tr/kaynaklar/bolumdosyalar/2012_03_18_349175.pdf. (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

⁹ Sözleşmenin Türkçe metni için bkz. Akın Beşiroğlu, Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar, Beta Yay., 3. Bası, İstanbul 2004, s. 917 vd.

eserlerini yayımlama, böyle bir yolla kamunun tercih ettikleri bir zamanda ve bir yerden erişilebilmeyi mümkün kılmayı içeren her türlü haberleşmeyi yasaklama veya müsaade etmeye münhasır haklarını temin eder” hükmüne yer verilmiştir. Yine Bilgi Toplumunda Telif Hakları ve Bağlantılı Hakların Bazı Yanlarının Uyumlaştırılmasına İlişkin 2001/29/AT sayılı Direktifin 2. maddesinde “Üye devletler kısmen veya tamamen her türlü yöntem ve şekilde kalıcı veya geçici reproduksiyonları hakkında, eser sahipleri ve onların eserlerinin kablolu veya karasal olarak iletilip iletilmeyeceğinin düzenlenmesini, doğrudan veya dolaylı yasaklama veya müsaade etmeye münhasır haklarını korur” şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir.

b. Benzer Kavramlar

1. Umuma Arz

2008 yılında 5728 sayılı yasa ile FSEK’te yapılan değişiklikten önce umuma arz bağımsız bir suç tipi olarak düzenlenmişti. Ancak yeni düzenlemede umuma arz suçuna yer verilmemiştir. Bu durum uygulamada ve teoride bir takım karmaşalara yol açabilmektedir. Bu nedenle burada eser sahibinin manevi haklarından biri olan eseri umuma arz etme hakkı kavramına da kısaca değinmekte fayda görmekteyiz.

Eser sahibinin manevi haklarından biri de eserin umuma arz edilmesidir. Umuma arz, ancak bir kez gerçekleşebilen ve eser sahibinin iradesi ile eserin tamamının veya bazı parçalarının ilk defa olarak aleniyete sunulmasıdır. Eğer eser, sahibinin rızası dışında umuma arz edilmiş ise, aleniyet gerçekleşmemiş olacaktır. Bu bağlamda umuma arz, bir eserin ülkenin bütününde veya bir yöresinde dar veya geniş üçüncü kişiler çevresinde aleniyete kavuşturulmasıdır¹⁰. Eserin umuma arz yetkisi, eser sahibine veya yetkilendirmiş olduğu kişiye ait olupbu yetki, eserin kamuya sunulup sunulmaması konusunda karar vermeyi, kamuya sunulacaksa bunun zamanını belirlemeyi, şeklini

¹⁰ Aleniyet; bir eserin, okunması, gösterilmesi, sergilenmesi, temsil edilmesi, yayımlanması gibi yollarla kişisel alanın dışına çıkarılmasıdır. Kanun koyucu alenileşmeye bir takım hukuki sonuçlar bağlamıştır. Bunlar; -umuma arz yetkisinin sona ermesi -mali hakların doğması- yasal sürelerin işlemeye bağlanması- iktibas serbestisinin doğması- hacze konu olabileme- eser hakkında bilgi verme hakkının doğması olarak sayılabilir.

belirlemeyi ve eserin içeriği hakkında bilgi vermeyi kapsayan bir manevi haktır. FSEK m. 14'te "Bir eserin umuma arz edilip edilmemesini, yayımlanma zamanını ve tarzını münhasıran eser sahibi tayin eder..." denilmek suretiyle umuma arz yetkisinin münhasıran eser sahibine ait olduğu vurgulanmıştır. Eser sahibi dilerse umuma arzın zamanını ve tarzını belirleme yetkisini bir başkasına devredebilir¹¹.

Bir eserin, eser sahibinin isteğinden önce sunulması gibi geciktirilerek sunulması da manevi hakkın ihlali anlamına gelecektir. Eser sahibinin umuma arz yetkisi ve diğer manevi hakları, eser sahibinin ölümü halinde mirasçılara intikal etmez. Ancak eser sahibinin ölümünden sonra bu manevi hakkı kullanabilecek kimseler, FSEK'in 19. maddesinde belirtilmiştir. FSEK m. 19. maddesine göre; eğer eser sahibi umuma arz yetkisini ne şekilde kullanacağını tespit etmemişse veya bu konuda herhangi bir kimseyi yetkilendirmemişse bu durumda eser sahibinin ölümünden sonra yasada sayılan kimseler, umuma arz yetkisinin kullanım tarzını eser sahibinin ölümünden sonra onun arzusuna uygun olarak belirleyecek ve bu haklarını koruyacaklardır. Başka bir anlatımla, yasada adı geçenler murise ait eserin umuma arz edilip edilmemesi, yayımlanma zamanı ve tarzını tayin yetkisi ile eseri sahibinin adı veya müstear adı ile yahut adsız olarak umuma arz etme veya yayımlama yetkisinin kullanımını murisin arzusuna uygun bir biçimde yerine getireceklerdir¹².

5846 sayılı FSEK'te 2008 yılında yapılan değişiklikten sonra eser sahibinin izni olmaksızın gerçekleştirilen umuma arz fiilleri, umuma iletim hakkının kapsamı içerisinde yer alan kamuya sunma hakkının ihlali çerçevesince cezalandırılacaktır¹³.

¹¹ Mustafa Ateş, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması*, Seçkin Yay., Ankara 2003, s. 135.

¹² Bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 28.05.2008 tarih ve 2008/11-368 E. 2008/393 K., www.kazancı.com (Erişim Tarihi: 30.03.2013).

¹³ Yarg. 11. HD'nin 28.02.2008 tarih ve 2007/576 E., 2008/2292 K. sayılı ilamında özetle; "Eser sahibinin mali, ve manevi hakları birbirine bağlı olup, mali haklarda daima manevi bir yön mevcuttur. Her iki grup hak birbirini tamamlar. Eserin kamuya sunulması bir defalık bir eylem ise de bu yolla eser alenileşmekte ve fikri hukukun konusu haline gelmektedir. Fikri mülkiyet hukukunda yer alan tüketme ilkesi, manevi haklar yönünden uygulanamayacağından eser daha önce alenileşmiş olsa bile eser sahibinin FSEK m. 14'te yer alan eserin kamuya sunulma hakkı son bulmaz. Bu nedenle eserin daha önce alenileşmiş olması halinde dahi sonradan üçüncü bir kişi tarafından izinsiz tekrar kamuya sunumu eser sahibinin

Türk Hukukunda umuma iletim hakkı konusu esasen FSEK m. 25'te düzenlenmiştir. Maddenin "Tanımlar" kısmında umuma iletim kavramı tanımlanmamış ancak umuma iletimin düzenlendiği 25. maddede bu hakkın içeriği belirtilmiştir.

FSEK m. 25'te "*Bir eserin aslını veya çoğaltılmış nüshalarını, radyo-televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin bu kuruluşların yayınlarından alınarak başka yayın kuruluşları tarafından yeniden yayınlanması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir. (2) Eser sahibi, eserinin aslı ya da çoğaltılmış nüshalarının telli veya telsiz araçlarla satışı veya diğer biçimlerde umuma dağıtılmasına veya sunulmasına ve gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda eserine erişimini sağlamak suretiyle umuma iletimine izin vermek veya yasaklamak hakkına da sahiptir*" denilmiştir.

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı'nda madde şu şekilde yeniden düzenlenmiştir. "*Bir eserin, radyo- televizyon, uydu ve kablo gibi telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar vasıtasıyla veya dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanması ve yayınlanan eserlerin başka kuruluşlar tarafından yeniden iletilmesi suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir.*

Eser sahibi, yeniden iletim hakkını devretmesi veya bu hakkı kullanma salahiyetini vermesi halinde dahi yeniden iletimden doğan uygun bedel talep etme hakkına sahiptir. Eser sahibi yeniden iletimden doğan uygun bedel talep etme hakkından feragat edemez.

Bir eserin, telli veya telsiz araçlarla gerçek kişilerin seçtikleri yer ve zamanda, kamunun erişimine sunulması suretiyle umuma iletilmesi hakkı münhasıran eser sahibine aittir" denilmiştir¹⁴.

FSEK m. 43 (Değişik: 3/3/2004-5101/ 14 md.) "*Radyo-televizyon kuruluşları, uydu ve kablolu yayın kuruluşları ile mevcut veya ileride bulunacak teknik imkânlardan yararlanarak yayın ve/veya iletim yapacak kuruluşlar,*

kamuya sunma yetkisinin ihlali olur. Eser sahibi eylem sahibinden FSEK m. 14/1 gereğince manevi tazminat talebinde bulunabilir" denilmiştir. Bkz. Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay., Ankara 2013, s. 334.

¹⁴ Taslak için bkz. www.legalbank.net/belge.aspx?id=911766 (Erişim Tarihi: 01.02.2013).

yayınlarında yararlanacakları opera, bale, tiyatro ve benzeri sahneye konmuş eserlerle ilgili olarak hak sahiplerinden önceden izin almak zorundadırlar...” denilmiştir.

FSEK m. 25'te düzenlenen bu hakkı ihlale yönelik fiiller, bu suç ile yaptırım altına alınmıştır. Buradaki yayın hakkı; telli veya telsiz yayın yapan kuruluşlar tarafından yapılan yayınları, dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses, görüntü nakline yarayan araçlarla yapılan yayınları ve yeniden yayını içerir. Doktrinde “umuma iletim” kavramı ile “umuma arz” kavramının birbirinden farklı olduğu vurgulanmaktadır¹⁵. Öyle ki umuma iletim yetkisi eser sahibinin mali haklarından biri iken; umuma arz yetkisi eser sahibinin manevi haklarından birini oluşturur. Umuma iletim; bir eserin aile ve iş ilişkileri dolayısıyla birbirine bağlı olan ve görevi gereği eseri bilen kişiler dışında çok sayıda ki belirsiz kişiye sunulmasıdır¹⁶. Umuma iletimden söz edebilmek için iletimin mutlaka son tüketiciye yapılmış olması gerekir. Bu yönüyle yayından ayrılır. Umuma iletim, yayma kavramından da farklıdır. Yayma için bir eserin tespit edilmiş veya çoğaltılmış olması gerekirken, umuma iletim için bir eserin varlığı yeterlidir. Dolayısıyla *yayma*, *temsil*, *umuma iletim* esasen umuma arzın gerçekleştirilme yöntemleridir. Yayma, temsil ve umuma iletim fiilleri birden fazla gerçekleştirilebileceği halde umuma arz ancak bir defa gerçekleşir.

Maddede geçen yayınlama ibaresi, radyo ve televizyon yayınlarını ifade etmektedir. FSEK m. 7'de yer verilen yayınlama ise bir eserin veya çoğaltılmış nüshalarının ticaret alanına sokulmasını ifade eder. Yine yayınların alıcının bulunduğu yerden başka bir umumi yere işaret, ses veya resim nakline yarayan hoparlör vb. araçlarla nakledilmesine izin verme yetkisi de münhasıran eser sahibine aittir¹⁷. Bir eserin internet ortamına konulması, radyo televizyon yayınından farklıdır. Radyo televizyon yayınlarına eş zamanlı olarak ulaşılması söz konusu iken; internet ortamında bulunan bir esere farklı kullanıcılar, farklı zamanlarda ve tekrar ulaşabilir¹⁸.

¹⁵ Abdullah Çelik, *Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali- ihlalin Sonuçları*, Seçkin Yay., Ankara 2011. s. 53.

¹⁶ Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, Vedat Yay., 5. Bası, İstanbul 2012, s. 194.

¹⁷ Suluk/Orhan, *Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku*, Cilt: II, Arıkan Yay., İstanbul 2005, s. 410.

¹⁸ Şafak Erel, *Türk Fikir Sanat Hukuku* Ankara 1998, s. 201.

Bu bağlamda umuma iletim hakkı, yayın, yeniden yayın (yeniden iletim) ve kamunun erişimine sunma şeklinde üç unsuru içerisinde barındırır¹⁹. Buradaki yayın, bir eserin yayın tekniğiyle umuma iletilmesini ifade eder²⁰. Diğer bir ifadeyle görüntü ve seslerin radyo televizyon gibi radyo dalgaları, uydu ve kablo ile telli ve telsiz araçlarla yayın yapan bir kuruluş tarafından kamuya iletilmesidir²¹. Umuma iletim açısından iletimin hangi araçla yapıldığının önemi yoktur. Dolayısıyla umuma iletim, başta radyo ve televizyon olmak üzere teknolojik gelişmeler çerçevesinde ses ve görüntü nakline yarayan her türlü araçla yapılan iletimleri ifade eder²². Bir eserin web sitesinde yayınlanmak üzere sunulması, belirli sayıda veya belirli bir süre zarfında kullanılmak üzere internet üzerinden indirilmek suretiyle satışa sunulması veya kiralanması kamunun erişimine sunma kapsamındadır. Dijital ortamda umumun erişimini sağlama hakkı FSEK m. 25/2 uyarınca münhasıran eser sahibine aittir²³. Yeniden iletim, yayın yapan kuruluşun yaptığı iletimi alan diğer iletim kuruluşlarının bunu tekrar başka bir yayın kuruluşu tarafından alınarak yayın yapan kuruluşla aynı anda veya daha sonra umuma iletilmesini ifade eder. Örneğin, uluslararası bir yayın kuruluşu tarafından uyduya gönderilen yayın, umuma iletim olarak kabul edilemez. Ancak bu yayının ülke içindeki bir yayın kuruluşu tarafından son tüketiciye sunulması halinde son tüketiciye ulaştırılan bu yayın, umuma iletim sayılacaktır.

¹⁹ Gürsel Öngören, *Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri*, Öngören Hukuk Yay., İstanbul 2010, s. 127.

²⁰ Karahan/Suluk/Saraç/Nal, *Fikri Mülkiyet Hukukun Esasları*, Seçkin Yay., 3. Bası, Ankara 2011, s. 95.

²¹ Azra Arkan, *Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar*, Vedat Yay., İstanbul 2005, s. 30.

²² Teknaıl Özdeyrol, *Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Suçlar*, Vedat Yay., İstanbul 2006, s. 168.

²³ Dijital iletim ibaresine FSEK m. 72/b.3-e de yer verilmişti. Dijital iletim bir eserin internet ortamında yayınlanmasını ifade eder. Örneğin bir film veya müzik klbinin televizyon ve radyo haricinde o televizyon veya radyo kanalının web sitesi aracılığıyla dijital ortamda umuma iletilmesi gibi. Bkz. Özdeyrol, Teknaıl; *Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Suçlar*, Vedat Yay., İstanbul 2006, s. 168. Doktrinde dijital ortam: metin, ses, görüntü gibi unsurlarla bilgisayar verisi veya diğer bilgiler için işlemleri yapmaya ya da ikilik sinyalleri iletmek için voltaj, frekans, genlik, zaman ve benzeri değişkenleri kullanan sistemler olarak ifade edilmektedir. Bkz. Selçuk Bayram, *Teknolojik Gelişmeler Işığında Müzik Eserlerinde Umuma İletim Hakkı ve Tüm Yönleriyle Mobil Haklar Kavramı*, Ufuk Matbaası, İstanbul 2009, s. 6.

II- Korunan Hukuki Değer

Suçta mutlaka en az bir hukuki değer korunması amaçlanır. Bu değer bazen bir topluluğa bazen bir bireye bazen de devlete ait bir değer olabilir²⁴. Bu suç açısından korunan hukuki değer esasen eser sahibinin malvarlığı (mülkiyet) hakkıdır.

Eser sahibinin mali haklarının korunması suretiyle eser sahibinin ekonomik yararlarının ihlal edilmesi veya ihlal tehlikesine maruz kalmasının önüne geçilmiş olmaktadır. Mali haklardan yararlanma hakkı münhasıran eser sahibine aittir. FSEK, m. 20. Maddesinde; mali haklar bakımından eserin alenileşmiş olup olmamasına göre bir ayırım yapmakta, ancak alenileşmiş eserler bakımından yararlanma hakkının bulunduğu ifade etmektedir. Zira alenileşmemiş eser, henüz sahibinin giz alanından çıkmış değildir²⁵. Eser sahibinin mali hakları dolayısıyla, üçüncü kişiler eser sahibinin izni olmadan eserden ekonomik gelir elde edemezler. Bu itibarla, bu suç ile üçüncü kişilerin haksız menfaat elde etmelerinin de önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Günümüzde gelişen teknolojinin de etkisi ile eser sahibinin mali haklarından üçüncü kişilerin birçok farklı yöntemlerle faydalanma ve gelir elde etme imkanı söz konusu olabilmektedir. Oysa ki FSEK'te eser sahibine sadece sınırlı sayıda sayılan mali haklardan yararlanma imkanı sunulmaktadır²⁶.

Mali haklar mirasçılara intikal edebilir, devredilebilir, rehnedilebilir. Mali haklar birbirinden bağımsız olduğundan bunlardan biri üzerinde tasarrufta bulunulması diğer mali hakları etkilemez.

Fikri bir ürün olan eserlerin korunması konusunda ulusal ve uluslararası ölçekte bir takım düzenlemeler yer almaktadır. Nitekim İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 27/1. maddesi ve Anayasa'nın 25. maddesindeki düşünce ve kanaat hürriyeti, 26. maddesindeki düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti, 27. maddesindeki bilim ve sanat hürriyeti ve 64. maddesindeki sanatın ve sanatçının korunması hükümleri bu suç tipi ile teminat altına alınmaktadır²⁷.

²⁴ Sulhi Dönmezer, Ceza Hukuku Hususi Kısım, Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhine Cürümler, Sulhi Garan Matbaası, 5. Bası, İstanbul 1963, s. 2.

²⁵ Özge Erbek, Müzik Eserlerinin Umuma Açık Mahallerde Kullanılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sayı, 2007, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, Basım Yılı 2009, s. 855.

²⁶ Nuşin Ayiter, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Sevinç Mat., Ankara 1981, s. 126.

²⁷ Yazıcıoğlu Yılmaz, Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, XII Levha

Eser sahibinin mali haklarından biri olan umuma iletim hakkı, kişinin malvarlığını doğrudan ilgilendiren bir hak olması sebebiyle Anayasanın 35. maddesinde yer verilen mülkiyet hakkı ile teminat altına alınan bir haktır. Öyle ki Anayasanın 35. maddesinde “Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz” denilmiştir.

Şüphesiz fikri bir ürünün ticari alana sunularak eser sahibi tarafından bir gelir elde edilmesi imkanı vardır. Örneğin bir eserin izinsiz olarak herkese açık bir internet sitesine konulması ile umuma iletimin gerçekleşmesi halinde, eser sahibinin mali hakları zarar görecektir.

III. Suçun Unsurları

Suçun Maddi Unsurları

Fail

Hak sahibinin izni olmaksızın eseri umuma iletim suçunun faili bakımından kanunda herhangi bir özellik aranmamıştır. Bu nedenle de suçun faili herkes olabilir. 5237 sayılı TCK’da tüzel kişilerin cezai sorumluluğu kabul edilmemiştir. Ancak bazı suç tipleri açısından tüzel kişilere özgü güvenlik tedbirlerine hükmedilebileceği belirtilmiştir. Eser sahibinin kendisi bu suçun faili olamaz. Ancak birlikte eser sahipliğinin söz konusu olduğu hallerde birlikte eser sahiplerinden her biri suçun faili olabilecektir.

FSEK’in 74. maddesinin eski halinde: “74 - 71, 72 ve 73’üncü maddelerde sayılan suçlar, hizmetlerini ifa ettikleri sırada bir işletmenin temsilcisi veya müstahdemleri tarafından işlenmiş ise, suçun işlenmesine mâni olmayan işletme sahibi veya müdürü yahut herhangi bir nam ve sıfatla olursa olsun işletmeyi fiilen idare eden kimse de fail gibi cezalandırılır. Cezayı mucip fiil işletme sahibi veya müdürü yahut işletmeyi fiilen idare eden kimse tarafından emredilmiş ise bunlar fail gibi; temsilci veya müstahdem ise, yardımcı gibi cezalandırılır. Temsil edilmesinin kanuna aykırılığını bildiği bir eserin umuma

Yay., 1. Baskı, İstanbul 2009, s. 186, Selsen Turan, Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi, Seçkin Yay., Ankara 2012, s. 136, Zeki Hafızoğulları, Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi, <http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1999-48-01-04/AUHF-1999-48-01-04-Hafizogullari.pdf>, (Erişim Tarihi 30.03.2013).

gösterilmesi için karşılıklı veya karşılıksız olarak bir mahalli tahsis eden veya böyle bir eserin temsilinde vazife veya rol alan kimse, yardımcı olarak cezalandırılır. Bir tüzel kişinin işleri çevirirken, 71, 72, ve 73'üncü maddelerde sayılan suçlardan biri işlenirse; masraf ve para cezasından tüzel kişi diğer suçlularla birlikte müteselsilen mesuldür. Ceza Kanununun 64, 65, 66 ve 67'nci maddelerinin hükümleri mahfuzdur" denilmiştir.

Bu düzenlemenin yürürlükte olduğu dönemde, bağımsız olarak veya bir işletmenin temsilcisi veya müstahdemi sıfatıyla çalışan kim-seler, suçun faili kabul edilmekteydi. Yeni düzenleme ile bu suçun faili, TCK m. 37 çerçevesinde belirlenecektir. Maddenin önceki hali objektif sorumluluk²⁸ hükmü içeren ve ceza hukukundaki kusur sorumluluğu prensibi ile çelişen bir düzenleme olduğundan bu konudaki değişiklik yerinde olmuştur²⁹.

Fail konusunda bir başka düzenleme 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkındaki Kanun'un 28/son maddesinde yer almaktadır. Bu hükme göre *"Radyo ve televizyon yayınları yoluyla işlenen suçlardan dolayı sorumluluk, Türk Ceza Kanununun iştirak hükümlerine göre yayını yöneten veya programı yapanla birlikte sorumlu müdüre aittir. Ancak şirketi idare ve temsile yetkili kişilerin, sorumlu müdürün incelemesinden geçmeden veya rızası hilafına bir yayına karar vermiş olması halinde; kendileri sorumlu olurlar. Bu hüküm, yayın kuruluşunun bu Kanundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz" denilmiştir.*

Faillik konusundaki bu özel düzenleme gereğince; bir eserin, icranın veya fonogramın radyo televizyon kuruluşu tarafından yeniden iletilmesi halinde, yayın yönetmeni ve program yapımcısı sorumlu olacaktır.

Maddede hak sahibi kişilerin yazılı izninden bahsedilmektedir. Öyle ki bir eser henüz umuma iletilmeden eser sahibinin ölmesi durumunda bu hakkın kullanması mirasçılara geçecek, birden fazla mi-

²⁸ Objektif sorumluluk; kişinin icrai veya ihmali hareketinin sebebiyet verdiği neticeden, taksir veya kastın varlığından bağımsız olarak salt maddi, nedensellik bağı temeli üzerinden hukuka aykırı sayılarak sorumlu tutulmasıdır. Bkz. Muharrem Özen, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, US-A Yay., Ankara 1998, s. 73.

²⁹ Bu konudaki eleştiriler için bkz. Caner Yenidünya, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları, s. 255. http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2006_X_2_10.pdf. (Erişim Tarihi 01.01.2013).

rasçının olması durumunda mirasçılardan birinin diğer mirasçılardan rızası olmaksızın eseri umuma iletmesi halinde de suç oluşacaktır.

Diğer yandan birden çok kişi tarafından meydana getirilen eserler açısından da faillik durumunun tartışılması gerekir³⁰. Kanaatimizce burada eser sahiplerinin her biri diğerlerine karşı bu suçun faili olabilecektir. Zira eserle ilgili her türlü kararın bu kişiler tarafından ortaklaşa alınması gerekir.

Son olarak suçun kanuni tanımında yer alan fiili birlikte gerçekleştirilenlerden her biri müşterek fail olarak cezalandırılacaktır.

Eser sahibinin izni olmaksızın internet ortamında bir eserin umuma iletilmesi halinde, eserin iletimini veya yeniden iletimini sağlamak üzere eseri internete koyan kimse sorumlu olacaktır. Bu ihtimalde internet ortamında esere ulaşanların sorumluluğu söz konusu olmayacaktır³¹.

b. Mağdur

Suçun mağduru kural olarak eser sahibidir³². Ancak maddede *eser sahibi* yerine *hak sahibi* ibaresi kullanılmıştır. Kanun koyucu 2008 yılında maddede değişiklik yaparken, eser sahibi yerine hak sahibi ibaresine yer vermiştir. Böylece bağlantılı hak sahibi olan icracı, oyuncu, yapımcı gibi diğer hak sahipleri de madde kapsamına alınmıştır. Eser

³⁰ Birden çok kişi tarafından meydana getirilen eser iki şekilde söz konusu olabilir: 1-Müşterek eser sahipliği; burada müşterek eseri oluşturan her bir eser bölümü kısımlara ayrılabilir ve birbirinden bağımsız şekilde değerlendirilebilir nitelikte ise müşterek eser sahipliği söz konusu olacaktır. 2-İştirak halinde eser sahipliğinde ise birden çok kişinin meydana getirdiği eserin ayrılmaz bir bütün oluşturması söz konusudur. Bkz. Karahan/Suluk/Saraç/Nal, Fikri Mülkiyet Hukukunun Esasları, Seçkin Yay., Ankara 2007, s. 63-64.

³¹ 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun; 'İçerik Sağlayıcının Sorumluluğu' başlığı altındaki 4. maddesinde; "(1) İçerik sağlayıcı, internet ortamında kullanıma sunduğu her türlü içerikten sorumludur. (2) İçerik sağlayıcı, bağlantı sağladığı başkasına ait içerikten sorumlu değildir. Ancak, sunuş biçiminden, bağlantı sağladığı içeriği benimsediği ve kullanıcının söz konusu içeriğe ulaşmasını amaçladığı açıkça belli ise genel hükümlere göre sorumludur" hükmüne yer verilmiştir. Karş. FSEK Ek. m. 4.

³² Sinema eserlerinde; yönetmen, özgün müzik bestecisi, senaryo yazarı ve diyalog yazarı, eserin birlikte sahibidirler. Canlandırma tekniğiyle yapılmış sinema eserlerinde, animatör de eserin birlikte sahipleri arasındadır (FSEK m.8).

sahibi dışında, eser olarak kabul edilen işleme veya derlemeyi meydana getiren kimseler de bu kapsamda mağdur sıfatını haiz olabilecektir. Küçükler, ayırt etme gücü olmayanlar da eser sahibi olabilecek ancak bu eser sahipliğinden kaynaklanan tasarruf işlemlerini gerçekleştirmeyeceklerdir³³. Dolayısıyla bu kimseler de eser sahipliğinden kaynaklı olarak suçun mağduru olabilirler. Zira inceleme konumuzu oluşturan suç açısından bakıldığında eser sahibinin mirasçıları yasadan kaynaklı hak sahipliği dolayısıyla suçtan zarar gören sıfatını haiz olabilecektir³⁴. Mali haklara karşı işlenen suçlarda şikayet hakkı eser sahibine veya FSEK m. 19'da sayılan kimselere aittir³⁵. Eğer eser sahibi yazılı bir sözleşme ile bu mali hakkını bir başkasına devretmişse umuma iletim suçunun mağduru olmayacaktır. Ancak mali haklar devredilmeyip, sadece kullanma ruhsatı bir başkasına bırakılmış ise, izinsiz umuma iletim halinde yine suçun mağduru eser sahibi olacaktır³⁶.

Eser sahibi ancak gerçek kişiler olabilecektir. Tüzel kişinin bir eser oluşturmaya olanak yoktur. Ancak bir eser üzerindeki hakların eser sahibi tarafından başkalarına devredilebilmesi ve dolayısıyla tüzel kişilere de devrinin mümkün olması karşısında tüzel kişiler tarafından da eser üzerindeki haklar pekâlâ kullanılabilir. Ancak tüzel kişiler suçun mağduru olarak kabul edilemeyecektir. Bu bağlamda tüzel kişiler ancak suçtan zarar gören sıfatını haiz olabilecektir³⁷.

Bir eserin iştirak halinde bir tüzel kişinin bir araya getirdiği kişi-

³³ Akın Beşiroğlu, *Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar*, Beta Yay., 3. Bası, İstanbul 2004, s. 506.

³⁴ FSEK m. 19'da "Eser sahibi 14 ve 15 inci maddelerin birinci fıkralarıyla kendisine tanınan salahiyetlerin kullanılış tarzlarını tespit etmemişse yahut bu hususu herhangi bir kimseye bırakmamışsa bu salahiyetlerin ölümünden sonra kullanılması, vasiyeti tenfiz memuruna; bu tayin edilmemişse sırasıyla sağ kalan eşi ile çocuklarına ve mansup mirasçılara, ana - babasına, kardeşlerine aittir" hükmüne yer verilmiştir.

³⁵ Duygun Yarsuvat, *Türk Hukukunda Eser Sahibi ve Hakları*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul 1977, s. 177.

³⁶ Yavuz/Alica/Merdivan; s. 2185.

³⁷ Aksi Görüş için Bkz. Tahir Taner, *Ceza Hukuku Umumi Kısım*, İsmail Akgün Mat., 3. Bası, İstanbul 1953, s. 300, Dönmezer/Erman, *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt: II, 11. Bası, Beta Yay., İstanbul 1997. s. 428, Erem/ Danışman/Artuk, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Seçkin Yay., 14. Bası, Ankara 1997, s. 240, Doğan Soyaslan, *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Yetkin Yay, 3. Bası, Ankara 2005, s. 224, Zafer, Hamide; *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Beta Yay., İstanbul 2010, s. 114.

lerce oluşturulması halinde eserin sahibi yine o eseri meydana getiren gerçek kişilerdir. Tüzel kişi ise bu eser üzerindeki hakları kullanmaya yetkili olur.

Ayrıca FSEK m. 11'de yer verilen eser sahipliği karinesi uyarınca eser üzerinde eser sahibi olarak adını veya müstear adını kullanan kimse aksi sabit oluncaya kadar o eserin sahibi olarak kabul edileceğinden suçun mağduru sıfatını haiz olabilecektir. Yine yayınlanmış bir eserin sahibi isim belirtilmediği için belli değilse; yayınlayan o da belli değilse eseri çoğaltan eser sahibine ait hak ve yetkileri kullanabilecektir (FSEK m. 12).

c. Suçun Maddi Konusu

Burada suçun maddi konusu "eser" dir. FSEK bağlamında bir korumanın söz konusu olabilmesi için 5846 sayılı FSEK m. 1-2 uyarınca fikri bir ürünün "eser" mahiyetinde olması gerekir. Öncelikle, bir fikri ürünün FSEK anlamında eser olarak kabul edilebilmesi için bir takım şartların varlığı gerekir. Bir fikri ürünün eser olarak kabul edilmesi objektif şartın ve subjektif şartın gerçekleşmesi halinde mümkündür. Buradaki objektif şart; fikri ürünün kanunda sınırlı olarak sayılan dört eser grubundan birine dahil olma şartı olarak kabul edilmektedir³⁸. Subjektif şart ise; fikri ürünün sahibinin hususiyetlerini taşımasını ifade eder. Bu suç açısından işlenme eserler de FSEK anlamında eser sayıldığı için bir işlenme eserin³⁹ sahibinin veya halefinin yazılı izni olmaksızın umuma iletilmesi halinde de suç oluşacaktır.⁴⁰ Aynı şekilde bağlantılı hak sahiplerinin de bağlantılı hakka konu ürünler üzerinde umuma iletim hakkı söz konusu olduğundan bağlantılı hakka konu ürünler de suçun maddi konusunu oluşturur. Ancak bu konu bu makaledeki inceleme kapsamına dahil değildir.

³⁸ FSEK m.1/b'de Eser: Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini, ifade ettiği belirtilmiştir. Fikir ve sanat eserlerinin çeşitleri kanunda ilim ve edebiyat eserleri (m.2), musiki eserleri (m.3) ve güzel sanat eserleri (m.4), sinema eserleri (m.5) olarak sayılmıştır.

³⁹ İşlenme eser; FSEK m. 6 uyarınca diğer bir eserden istifade suretiyle vücuda getirilip de bu esere nispetle müstakil olmayan sınırlı sayıda olmayan fikir ve sanat mahsullerini ifade eder.

⁴⁰ Engin Erdil, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İşlenme Eserler. Beta Yay., 1. Bası, İstanbul 2003. s. 172.

d -Fiil

Suçla yaptırım altına alınan fiil; bir eserin, eser sahibinin yazılı izni olmaksızın işaret, ses, görüntü nakline yarayan herhangi bir araçla umuma iletilmesidir. Madde ile, bir eserin sahibinin umuma iletim hakkını ihlale yönelik fiillerin yaptırım altına alınması amaçlanmıştır. FSEK m. 25'te umuma iletim tarif edilirken bir eserin dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla yayınlanmasından bahsedilmekte iken; FSEK m. 71/I-1'de "*dijital iletim*" ibaresine yer verilmemiştir. Kanun koyucu her ne kadar dijital iletim ibaresine yer vermemiş olsa dahi dijital iletim de esasen umuma iletim şekillerinden biri olduğundan umuma iletim suçu oluşacaktır. Nitekim FSEK Ek m. 4/3'te de dijital iletim ibaresine yer verilmiştir. Örneğin, eser sahibinin yazılı izni olmaksızın bir şarkının radyo veya televizyon yoluyla yayınlamak suretiyle umuma iletilmesi halinde suç oluşacaktır. Umuma iletim hakkı, yayın, yeniden yayın ve kamunun erişimine sunma şeklinde üç hakkı içerisinde barındırır. Bu nedenle yeniden iletim halinde de suç oluşacaktır. Yeniden iletim tanımına FSEK'te tanımlar kısmında yer verilmemiştir. Ancak 25. maddede yeniden yayın, 80. maddesinde ise yeniden iletim ibarelerine yer verilmiştir.

Yayın (iletim) bir yayın kuruluşu tarafından yayın hizmetlerinin ilk defa sağlanmasını ifade eder (6112 sk. RTKYHHK m.3/1-ğ). Bir yayının faaliyeti ancak radyo, televizyon veya radyo yayın hizmeti veren bir medya hizmet sağlayıcısı tarafından verilebilir. Bir eserin ticari amaç olmaksızın iletilmesi de umuma iletim olacağından, eser sahibinin rızası gerekecektir. Eğer üçüncü kişilerin yayın içeriğine ulaşma imkanı yoksa, umuma iletim söz konusu olmayacaktır. İletimin analog ya da dijital teknikle yapılması eser sahibinin umuma iletim hakkı yönünden önem taşımaz⁴¹.

Eser sahibi, umuma iletim hakkını çoğu zaman başkasına devretmek suretiyle değerlendirir. Radyo ve televizyon kuruluşları, eserin aslının, icrasının veya fonogramının, CD, DVD vb. bir ürüne tespit edilmiş şeklinin umuma iletilmesini sağlar. Eser sahibi, mali hakkı olan umuma iletim hakkını üçüncü bir kişi veya kuruluşa devretmişse

⁴¹ Tekinalp Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Vedat Yay., 5. Bası, İstanbul 2012, s. 193.

bu kişi veya kuruluş son tüketiciye eseri iletmekle umuma iletim hakkı son bulur. Dolayısıyla bir eserin bir takım teknik cihazlar vasıtasıyla aralarında şahsi bağlantı bulunmayan aynı mekandaki kişilere eş zamanlı olarak sunulması halinde eser sahibinden yeniden izin alınması gerekir⁴². Aksi takdirde izinsiz umuma iletim söz konusu olacaktır. Ancak belirtelim ki umuma iletim hakkını devreden eser sahibi, son tüketicinin şahsi alanını aşmayan dinleme ve izlemelerine engel olamaz. Umuma iletim hangi alanda verilmiş ise bu hakkı devralan ancak bu alanda umuma iletim hakkına sahip olacaktır. Örneğin, internet ortamında umuma iletim hakkının devralmış olması eserin radyo veya televizyon yoluyla umuma iletilmesi hakkı vermez⁴³.

Bir müzik eserinin kafeterya, düğün salonu gibi umuma açık mahallerde alanlarda çalınması ve söylenmesi, kaset veya CD'nin mağaza içerisinde müşterilerin duyabileceği şekilde çalınması gibi hallerde eser sahibinin mali haklarından olan umuma iletimi hakkının ihlali söz konusu olacaktır⁴⁴.

6112 sayılı Radyo ve Televizyon Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkındaki Kanunu m. 3/i'de "*Yeniden iletim, bir medya hizmet sağlayıcı tarafından sunulan yayın hizmetinin bütününe veya büyük bir bölümünün, kullanılan teknik araç ne olursa olsun alınmasını ve eş zamanlı olarak değişiklik yapılmadan iletilmesini ifade eder*" denilmiştir. Doktrinde yeniden yayın radyo dalgaları, uydu veya kablo ile yani telli veya telsiz araçlarla yayın yapan bir kuruluş tarafından kamuya iletilen yayının, bütününe veya bir bölümünün başka bir yayın kuruluşu tarafından alınarak, yayın yapan kuruluşla aynı anda veya daha sonra umuma iletilmesi olarak tarif edilmektedir⁴⁵.

Suçun ön şartı FSEK anlamında bir "eser" in olması gerekir⁴⁶. Eğer

⁴² Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay., Ankara 2013, s. 1127.

⁴³ Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 1116.

⁴⁴ Savaş Bozbel, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, XII Levha Yay., 1. Bası, İstanbul 2012, s. 326.

⁴⁵ Arkan Azra, Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar, Vedat Yay., İstanbul 2005, s. 195.

⁴⁶ Bütün fikir ve sanat ürünleri eser olarak kabul edilemez. Dolayısıyla bir kimsenin ufak bir çaba sonucu yazabileceği yazılar, gazete haberleri, fikri ürün olmakla beraber eser olarak kabul edilemez. Olguç Senai, Fikir Hakları ve Yayın Sözleşmeleri, Olguç Matbaası, İstanbul 1979, s. 10.

eser mahiyeti yoksa FSEK m. 86' daki ihlal ve haksız rekabet söz konusu olabilecektir⁴⁷. Ayrıca eserin koruma süresinin dolamamış olması gerekir. Bu nedenle ceza yargılamasında suçun oluştuğunun kabulü için söz konusu fikri ürünün FSEK anlamında eser olup olmadığının öncelikle bilirkişi marifetiyle belirlenmesi gerekir⁴⁸.

Bu suç seçimlik hareketli bir suçtur. Kanun koyucu bir eseri hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma iletmek veya yayınlamak hareketlerinden herhangi birinin yapılması ile tamamlanmış olur. Bir eser hem umuma iletilip hem de yayınlanmış ise, bu durumda hâkim TCK m. 61 çerçevesinde somut cezayı belirlerken birden fazla seçimlik hareketin gerçekleştirilmiş olmasını göz önünde bulunduracaktır.

Yayımlama, bir eserin aslından çoğaltma ile elde edilen nüshaları, hak sahibinin rızasıyla satışa çıkarılma ya da dağıtılma yahut diğer bir şekilde ticaret mevkiine konulma suretiyle umuma arz edilmesini ifade eder (FSEK m. 7). Yayımlama ile eser ticari ürün haline gelir.

Bern Sözleşmesi'nin 3. maddesinin 3. bendinde; yayımlanmış eserin çalışmasının yapısı dikkate alınarak, basım yöntemi ne olursa olsun, kamunun gereksinimlerini karşılayacak sayıda buluna yazarın rızası ile basılmış eserleri ifade ettiği belirtilmiştir. Keza 5187 sayılı Basın Kanunu'nun 2/b maddesinde, yayım;Basılmış eserin herhangi bir şekilde kamuya sunulması olarak tarif edilmiştir.

Yayım farklı çoğaltma yöntemleri ile gerçekleştirilebilir. Yayım için mutlaka yayımın matbaa yoluyla yapılması şart değildir. Yayımlamanın olduğu her durumda 'yayma'nın da var olduğu kabul edilmelidir. Yayımlamada aleniyetten farklı olarak ticari amaç ön plana çıkmaktadır.

⁴⁷ FSEK m. 86'da "Resim ve portreler" başlığı altında " Eser mahiyetinde olmasalar bile, resim ve portreler tasvir edilenin, tasvir edilen ölmüşse 19 uncu maddenin birinci fıkrasında sayılanların muvafakati olmadan tasvir edilenin ölümünden 10 yıl geçmedikçe, teşhir veya diğer suretlerle umuma arz edilemez. Birinci fıkradaki muvafakatin alınması: 1. Memleketin siyasi ve içtimai hayatında rol oynayan kimselerin resimleri; 2. Tasvir edilen kimselerin iştirak ettiği geçit resmi veya resmi tören yahut genel toplantıları gösteren resimler; 3. Günlük hadiselerle müteallik resimlerle radyo ve film haberleri; için şart değildir." denilmiştir.

⁴⁸ Bkz. Kayıhan İçel, Telif Ceza Hukuku Açısından Eser Kavramı ve Bu Bağlamda Avukat Dilekçelerinin Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 10 Güz 2006/2 s. 100.

Bu suçun önceki hali FSEK m. 72/b.3-e bendinde yer almakta idi. Bu düzenlemede “Bir eseri topluma açık yerlerde gösteren veya temsil eden, bu gösterimi düzenleyen veya dijital iletim de dahil olmak üzere her nevi, işaret ses ve/veya görüntü iletimine yarayan araçlarla yaygın veya yayımına aracılık eden kişiler hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis veya elli milyar liradan yüz elli milyar liraya kadar ağır para cezasına veya zararın ağırlığı dikkate alınarak her ikisine birden hükümlenir” şeklinde düzenlenmişti. Bu düzenlemede teşmil hakkı ile umuma iletim hakkı aynı bent kapsamında düzenlenmişti.

Fail tarafından tipiklikte belirtilen hareketin yapılmasıyla netice de gerçekleştiğinden bu suç neticesi harekete bitişik suçtur. Suçun oluşumu açısından eser sahibinin herhangi bir zararının doğmuş olması gerekmez. Bu suç niteliği itibarıyla bir tehlike suçudur. Dolayısıyla suçun meydana gelmesi için herhangi bir zararın meydana gelmesi şart değildir.

e-Netice

Netice, kanuni tipte yer alan ve fiil sonucu dış dünyada meydana gelen değişikliktir. Hak sahibinin izni olmaksızın eseri umuma iletim suçu, neticesi harekete bitişik suç olup, suçun oluşumu açısından herhangi bir neticenin gerçekleşmesi şart değildir. Neticesi harekete bitişik suçlarda failin cezalandırılması açısından ayrıca zararlı bir neticenin gerçekleşmiş olması aranmamaktadır⁴⁹. Dolayısıyla nedensellik bağını da araştırmaya gerek yoktur. Neticesi harekete bitişik suçlarda netice bir unsur sayılmaz. *Carrara*’nın deyişiyle insan hareketinin yapılması ile kanun ihlal edilmiş olur⁵⁰.

2-Suçun Manevi Unsuru

Maddenin 5728 sayılı Kanunla yapılan değişiklikten önceki halinde “*kasten*” ibaresine yer verilmişti. Ancak kanun koyucu bu ibareyi gereksiz bularak yeni düzenlemede *kasten* ibaresine yer vermemiştir.

⁴⁹ Sulhi Dönmezer, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt: 1, 12. Bası, Beta Yay., İstanbul 1997, s. 383.

⁵⁰ İçel/Sokullu/Özgenç/Sözüer/Mahmutoğlu/Ünver; Suç Teorisi, 2. Bası, Beta Yay., İstanbul 2000, s. 66, 58 no’lu dipnot.

Suçun manevi unsuru kasttır. Bu suçun taksirle işlenmesi mümkün değildir. Fail burada eserin henüz kamuya sunulmamış olduğunu ve hak sahibinin rızasına aykırı olarak eseri umuma iletildiğini bilecek ve isteyecektir. Burada failin maddi unsurları öngörmesi değil, açıkça bilmesi ve istemesi gerekir. Zira öngörme kavramı taksir kapsamındaki tahmin etmeye yaklaşan bir kavramdır⁵¹. Yine maddede hukuka özel aykırılık hali söz konusu olduğundan suçun olası kastla işlenmesi mümkün değildir⁵². Bu konu aşağıda hukuka aykırılık unsuru bahsinde ayrıca ele alınacaktır.

3-Hukuka Aykırılık Unsuru

Hukuka aykırılık failin işlediği fiilin işlediği kanuni tipte yer alan fiile hukuk düzenince cevaz verilmemesini, hukuk düzeni ile çelişki ve çatışma halinde olmasını ifade eder. Fiilin kanuni tipte düzenlenmiş olması hukuka aykırılık konusunda karine teşkil eder. Eğer olayda bir hukuka uygunluk sebebi varsa fiil hukuka aykırı olmaktan çıkar. Bu bağlamda hukuka uygunluk sebepleri hukuka aykırılığı ortadan kaldırıp fiili hukuken meşru hale getiren sebeplerdir.

FSEK m. 71/1’de “hak sahibinin yazılı izni olmaksızın” ibaresine yer verilmek suretiyle hak sahibi olan kişilerin yazılı izninin söz konusu olması halinde fiilin hukuka aykırı olmaktan çıkacağı belirtilmiştir. Bizim çalışma konumuz eser sahibinin hakkı olduğundan, diğer hak sahipleri olan bağlantılı hak sahipleri ve hakları sonradan devralan kişiler incelemenin kapsamı dışındadır.

İzin (rıza) ceza hukukunda kimi zaman suçun unsuru, cezayı hafifleten bir neden kimi zaman da kovuşturmanın yapılabilmesi için aranan bir şart olarak karşımıza çıkar⁵³.

5237 sayılı TCK’da rıza bir hukuka uygunluk sebebi olarak açıkça düzenlenmiştir. TCK m. 26/2’de “Kişinin üzerinde mutlak surette tasarruf

⁵¹ Nur Centel, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yay., 3. Bası, Ekim 2005, s. 392. Aksi görüş için bkz. Mantovani, s. 306, aktaran Yılmaz Yazıcıoğlu, s. 209.

⁵² Aynı yönde bkz. İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay., 7. Bası, Ankara 2008, s. 285, Artuk/Gökçen/Yenidünya; Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Adalet Yay., Ankara 2012, s. 402.

⁵³ Hafızoğulları/Özen, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, USA Yay., Ankara 2012, s. 251.

edebileceği bir hakkına ilişkin olmak üzere, açıkladığı rızası çerçevesinde işlenen fiilden dolayı kimseye ceza verilmez” hükmüne yer verilmiştir.

Rıza; açık veya zımnî, yazılı veya sözlü olabilir. Ancak maddede düzenlenen suç tipi açısından kanun koyucu rızanın mutlaka yazılı olması şartını aramıştır. Maddede, rızanın mutlaka yazılı izne tabi tutulması eleştirilebilir. Öyle ki ceza muhakemesi hukukunda delil serbestisi ilkesi geçerli olup maddi gerçeğin ortaya konulması için hukuka uygun olmak şartıyla her türlü delilden istifade edilebilir. Bu bağlamda vicdani kanaatin oluşturulması ancak belli nitelikteki delillere bağlı tutulamaz. Hangi olgunun hangi sayıda ve hangi tür delille ispatlanacağı konusunun önceden belirlenmesi delil serbestisi ile bağdaşmayacaktır⁵⁴.

Rızanın kanunun suç saydığı fiilin işlenmesinden önce veya fiilin işlenmesi esnasında gösterilmiş olması gerekir. Fiilin tamamlanmasından sonra gösterilen rıza (icazet) geçerli bir rıza olarak kabul edilemeyecektir. Kanun koyucu açıkça yazılı rıza şartının varlığını aradığı için rızanın geri alınmasının da yazılı şekilde olması gerekir⁵⁵. FSEK uyarınca bağlantılı hak sahiplerinin de umuma arz yetkisi olduğundan eser sahibinden alınan izin yeterli değildir.

Belirtelim ki hak sahiplerinin birden fazla olması halinde her birinin yazılı rıza beyanında bulunması gerekir ve tümü rıza göstermedikçe fiil hukuka uygun hale gelmez.

Hukuka uygunluk sebepleri sınırlı sayıda olmadığından ceza hukukundaki hukuka uygunluk sebepleri dışında FSEK’te yer alan hukuka uygunluk sebeplerinin bulunması halinde de fiilin hukuka aykırılık vasfı ortadan kalkacaktır.

İlgilinin rızası dışında, doğrudan mevzuattan kaynaklanan bir takım hukuka uygunluk sebepleri de söz konusu olabilir. Fakat henüz alenileşmemiş bir eserin devlet tarafından kamuya sunulması bir hukuka uygunluk sebebi teşkil etmeyecektir⁵⁶.

⁵⁴ Bkz. Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yay., 9. Bası, İstanbul 2012, s. 666.

⁵⁵ Caner Yenidünya, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları, http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2006_X_2_10.pdf. (Erişim Tarihi 01.01.2013).

⁵⁶ Diğer suçlar açısından bir hukuka uygunluk sebebi oluşturabilecek olan devletin

Kanun koyucu eserle ilgili mali hakların korunmasını belirli bir süre ile sınırlı tutmuş olduğundan, bu sürenin dolması halinde artık suç oluşmayacaktır. Mali haklarda koruma süresi eser sahibi yaşadığı sürece ve öldükten sonra yetmiş yıldır (FSEK m.27).

Aynı şekilde FSEK m. 32’de yer verilen genel menfaat düşüncesiyle, FSEK m. 33’teki eğitim öğretim amaçlı fiiller, FSEK m. 34’te yer alan eğitim ve öğretim amaçlı olarak seçme ve toplama eserlerin meydana getirilmesi, FSEK m. 35’teki eser sahibinin ismi belirtilmek suretiyle gerçekleştirilen fiiller, niteliği bağdaştığı durumlarda bu suç açısından bir hukuka uygunluk sebebi oluşturabilecektir.

Maddede ayrıca “*Bu Kanunda koruma altına alınan fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal ederek*” ibaresine yer verilmiştir. Bu ibare hukuka özel aykırılık halini düzenlemektedir. Bu nedenle failin olayda hukuka aykırılık bilinci ile hareket edip etmediğinin araştırılması gerekir⁵⁷. Zira hukuka özel aykırılık halinin arandığı suçlarda failin kastının hukuka aykırılığı içerip içermediğinin ispat edilmesi şarttır⁵⁸.

Belirtelim ki bu ibare adeta bağlantılı hakların eser sahipliği kapsamında korunabileceği gibi yanlış bir izlenim uyandırmaktadır. Oysa ki bağlantılı haklar eser sahipliğinden bağımsız olarak FSEK tarafından korunmaktadır.

Maddenin değişiklikten önceki halinde de “*Bu Kanunun hükümlerine aykırı olarak kasten*” ifadesine yer verilerek hukuk özel aykırılık hali düzenlenmişti.

faydalanma salahiyeti bu suç açısından bir hukuka uygunluk nedeni oluşturmayacaktır. Bkz. FSEK m. 46 “Devletin faydalanma salahiyeti” “Çoğaltma ve yayımı eser sahibi tarafından açıkça men edilmemiş olan ve umumi kütüphane, müze ve benzeri müesseselerde saklı bulunan henüz yayımlanmamış veya alenileşmemiş eserler, mali haklarla ilgili koruma süresi dolmuş olmak şartıyla, bulunduğu kamu kurum ve kuruluşuna ait olur. Bunlardan kamu kurum ve kuruluşları ile bilimsel ve sair amaçla yararlanmak isteyen kişi ve kuruluşların izin alacakları merci ve bunlardan alınacak ücretlerle bu ücretlerin hangi kültürel gayelerde sarf edileceği ve diğer hususlar, ilgili kuruluşların görüşü alındıktan sonra Kültür ve Turizm Bakanlığı’na hazırlanacak tüzükle belirlenir” hükmüne yer verilmiştir.

⁵⁷ Dönmezer/Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt: II, 11. Bası, Beta Yay., İstanbul 1997, s. 20.

⁵⁸ Hukuka aykırılığın suç tipinde ayrıca gösterilmesinin sonuçlarına ilişkin görüşler hakkında bkz. Önde, Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992, s. 216-217.

IV- Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

Bir eserin umuma iletilmesi çeşitli vasıtalarla ve usullerle gerçekleştirilebilir. Örneğin, bir eserin internet üzerinden umuma iletilmesi halinde suç, iletim gerçekleştiği anda tamamlanmış olacağından teşebbüse elverişli değildir. Bu suç niteliği itibarıyla neticesi harekete bitişik bir suç olduğundan kural olarak teşebbüse elverişli değildir. Nitekim tipiklikteki hareketin gerçekleştirilmesi suçun oluşması açısından yeterlidir.

Burada seçimlik hareketlerden yayımlama fiili açısından bakıldığında yayımlama mutlaka ticari amaçla yapılmayacağından çoğaltma işlemi suçun hazırlık hareketlerini oluşturacaktır. Ancak bazı fiillerde icra hareketlerinin bölünebilmesi söz konusu olduğundan teşebbüs mümkün olabilecektir. Örneğin, failin eseri umuma iletmek üzere bir takım hareketler yapması ve bu hareketlerin niteliği itibarıyla icra hareketi olması halinde suç teşebbüs aşamasında kalmış olacaktır. Ancak eserin işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla ses ve görüntülerin kaydedilmesi, suçun hazırlık hareketleri olduğundan teşebbüs söz konusu olmayacaktır⁵⁹.

2. İştirak

Suçta iştirak konusunda FSEK m.74'te yer verilen düzenleme 5728 Sayılı Kanun'un 578. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır⁶⁰. Bu nedenle artık iştirake ilişkin TCK'nın genel hükümleri uygulama alanı

⁵⁹ Yılmaz Yazıcıoğlu, Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, XII Levha Yay., İstanbul 2009, s. 213.

⁶⁰ Maddenin eski halinde: "74 - 71, 72 ve 73'üncü maddelerde sayılan suçlar, hizmetlerini ifa ettikleri sırada bir işletmenin temsilcisi veya müstahdemleri tarafından işlenmiş ise, suçun işlenmesine mâni olmayan işletme sahibi veya müdürü yahut herhangi bir nam ve sıfatla olursa olsun işletmeyi fiilen idare eden kimse de fail gibi cezalandırılır. Cezayı mucip fiil işletme sahibi veya müdürü yahut işletmeyi fiilen idare eden kimse tarafından emredilmiş ise bunlar fail gibi; temsilci veya müstahdem ise, yardımcı gibi cezalandırılır. Temsil edilmesinin kanuna aykırılığını bildiği bir eserin umuma gösterilmesi için karşılıklı veya karşılıksız olarak bir mahalli tahsis eden veya böyle bir eserin temsilinde vazife veya rol alan kimse, yardımcı olarak cezalandırılır. Bir tüzel kişinin işleri çevirirken, 71, 72, ve 73'üncü maddelerde sayılan suçlardan biri işlenirse; masraf ve para cezasından tüzel kişi diğer suçlularla birlikte müteselsilen mesuldür. Ceza Kanununun 64, 65, 66 ve 67'nci maddelerinin hükümleri mahfuzdur" denilmiştir.

bulacaktır. Bu suça iştirakin her şekli mümkündür. İştirak açısından herhangi bir özellik arz etmediğinden iştirake ilişkin genel hükümler uygulanır. Bu suç açısından fiilin birden fazla kimse tarafından birlikte gerçekleştirilmesi halinde müşterek faillik söz konusu olacaktır.

3. İçtima

5237 Sayılı TCK sisteminde işlenen fiil sayısınınca suçun oluşacağı esas kabul edilmiştir. Eser sahibinin mali haklarına tecavüz suçlarında suç sayısı ihlal edilen hukuki değere göre belirlenecektir. Öyle ki inceleme konumuzu oluşturan eser sahibinin izni olmaksızın eseri umuma iletme suçunda; failin hareketi aynı zamanda manevi hakları veya bağlantılı hakları da ihlal etmişse birden fazla suçun ihlali söz konusu olacağından gerçek içtima hükümleri uygulanacaktır⁶¹. Zira burada korunan hukuki değerleri ve konusu farklı olan üç ayrı suç tipi oluşacaktır. Örneğin, eser sahibinin izni olmaksızın eserin değiştirilerek kamuya sunulması, temsil edilmesi, daha sonra da umuma iletilmesi halinde eser sahibinin mali ve manevi hakları ihlal edilmiş olacaktır⁶². Diğer taraftan bir eser sahibinin birden fazla eserinin aynı suç işleme kararının icrası kapsamında umuma iletilmesi halinde zincirleme suç söz konusu olabilecektir⁶³.

V. Cezayı Kaldıran veya Azaltan Şahsi Sebep Olarak Etkin Pişmanlık

1- Genel Olarak

765 sayılı TCK'dan farklı olarak 5237 sayılı TCK'da etkin pişmanlık kurumu, suç sonrası pişmanlık olarak düzenlenmiştir⁶⁴. Etkin pişmanlık fiilin haksızlık vasfını ortadan kaldırmayıp, haksızlığın meydana

⁶¹ Aksi görüş için bkz. Yavuz/Alıca/Merdivan, s. 2191.

⁶² "Yeşilcam'da Bir Sultan" isimli belgesel niteliğindeki bilimsel eserin önemli bir kısmının alınıp, "Aynalar" isimle sinema filmi haline getirilip televizyonda yayınlanmasının, eser sahibinin çoğaltma ve televizyonla umuma iletim(FSEK m. 25) hakları yanında işleme hakkının da ihlaline yol açacağı Yarg. 11 HD t. 07.05.2007, E. 2006/4311 K. 2007/6941 sayılı kararı. Bkz. Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay., Ankara 2013, s. 1150.

⁶³ Yılmaz Yazıcıoğlu, Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, XII Levha Yay., İstanbul 2009, s. 216.

⁶⁴ Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tep, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yay., Ankara 2012, s. 270.

getirdiği neticeleri azaltması dolayısıyla failin cezasında indirimle gidilmesini veya hiç ceza verilmemesini sağlayan bir şahsi sebeptir⁶⁵. Etkin pişmanlık suçun işlenmesi anında mevcut olmayıp suçun işlenmesinden sonra ortaya çıkar.

FSEK m. 71/ son'da bir etkin pişmanlık düzenlemesine yer verilmiştir. Bu hükme göre *"Hukuka aykırı olarak üretilmiş, işlenmiş, çoğaltılmış, dağıtılmış veya yayımlanmış bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı satışı arz eden, satan veya satın alan kişi, kovuşturma evresinden önce bunları kimden temin ettiğini bildirerek yakalanmalarını sağladığı takdirde, hakkında verilecek cezadan indirim yapılabileceği gibi ceza vermekten de vazgeçilebilir"* denilmiştir. Buradaki etkin pişmanlık hükmü 71. maddede yer verilen tüm suçlar için geçerli olmayıp; sadece hukuka aykırı olarak başkası tarafından üretilmiş, işlenmiş, çoğaltılmış, dağıtılmış veya yayınlanmış bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı satın alan, satışı arz eden veya satan kişileri kapsamaktadır. Lafzi yorum itibarıyla etkin pişmanlık hükmünün uygulanması açısından hem failin ürünleri temin ettiği kişilerin bildirilmesi hem de bunların yakalanmalarını sağlama şartı aranmış gözükse de kanaatimizce iddianamenin kabulüne kadar failin ürünleri kimden temin ettiğini açıklaması halinde etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanabilecektir. Cumhuriyet savcısının etkin pişmanlık dolayısıyla takdir hakkını kullanarak kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verebilmesi için, bu etkin pişmanlık halinin ceza verilmemesini gerektiren bir etkin pişmanlık hali olması gerekir.

2-Etkin Pişmanlığın Şartları

a. Ürünlerin Kimden Temin Edildiğinin Bildirilmesi

Failin etkin pişmanlık hükmünden faydalanabilmesi için soruşturma aşamasının sonuna kadar ürünleri kimlerden temin ettiğini bildirmesi gerekir. Kovuşturma aşaması iddianamenin kabulü ile başlayan bir süreç olup failin iddianamenin kabulü kararından önce bu bilgileri vermiş olması gerekir. Doktrinde failin bu bildirim şartının soruşturma aşamasıyla sınırlı tutulması eleştirilmektedir⁶⁶. Kanaatimizce de

⁶⁵ İzzet Özgenç, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay., 7. Bası, Ankara 2008, s. 575

⁶⁶ Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay.,

bunun soruşturma aşaması ile sınırlandırılması yerinde olmamıştır. Bu suç açısından fail tarafından verilen bilgilerin etkin pişmanlık kapsamında değerlendirilebilmesi için ürünlerin temin edildiği kişilerin sadece adlarının verilmiş olması yeterli değildir. Verilen bilgilerin temin edilen kişilerin yakalanmasını sağlayacak nitelikte olması ve kovuşturma aşaması tamamlanmadan bu kişilerin yakalanması şarttır. Aksi takdirde fail hakkında etkin pişmanlık hükümleri uygulanmayacaktır.

b. Ürünleri Temin Edenlerin Yakalanmasının Sağlanması

Fail tarafından soruşturma aşamasında bildirilen isimlerin en geç kovuşturma aşamasının sonuna kadar yakalanmış olması gerekir. 5271 sayılı CMK'nın "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi, f) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade ettiği belirtilmiştir.

Kovuşturma aşamasında ise maddedeki şartların varlığının tespiti halinde hâkim fail hakkında verilecek cezadan indirim yapabileceği gibi ceza vermekten de vazgeçebilecektir.

Burada değerlendirilmesi gereken bir başka husus fiilin iştirak halinde gerçekleştirilmesi durumunda faillerden birinin ürünlerin nereden temin edildiğini bildirerek bunların yakalanmasını sağlamanın bunun diğer suç ortaklarında sirayet edip etmeyeceğidir. Kanaatimizce burada failin etkin pişmanlık teşkil eden bu fillerine diğer suç ortaklarının belirli ölçüde bir katkısının aranması gerekir. Eğer diğer suç ortaklarının buna herhangi bir katkısı yoksa bunlar etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanamayacaklardır.

İnceleme konumuzu oluşturan suç tipi açısından bakıldığında seçimlik hareketlerden umuma iletim hareketi yönünden etkin pişmanlık hükümleri uygulama alanı bulmasa da hukuka aykırı şekilde yayım halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulama alanı bulacağını düşünmekteyiz.

VI. Soruşturma ve Kovuşturma

FSEK m. 71'deki mali haklara tecavüz suçundan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması şikâyete bağlıdır⁶⁷. Madde başlığı her ne kadar soruşturma ve kovuşturma ibaresini taşımakta ise de maddenin düzenlediği konular sadece soruşturmaya ilişkindir.

Şikâyet süresi, TCK m. 73 uyarınca; şikâyet hakkı sahibinin fiili ve failin kim olduğunu bildiği veya öğrendiği tarihten itibaren altı aydır. Hukuk davası açma hakkı olan kimselerin, ceza davası açılması için de şikâyet hakkının olduğu kabul edilmelidir⁶⁸. Meslek sahiplerinin de bu suç dolayısıyla şikâyet hakları bulunmaktadır⁶⁹. Eser sahipleri dışında Milli Eğitim, Kültür ve Turizm Bakanlıklarının şikâyet hakkı bulunmamaktadır. Bunların sadece hak sahiplerinin şikâyet haklarını kullanabilmelerini sağlamak amacıyla durumdan haberdar edilmelelerinin sağlanması yükümlülüğü söz konusudur. Umuma iletim hakkı, eser sahibinin mali bir hakkı olmakla eğer bu hak yazılı olarak herhangi bir kimseye devredilmiş ise bu mali hakkı devralan gerçek veya tüzel kişi şikâyet hakkına sahip olacaktır.

⁶⁷ Madde 75 - (Değişik: 23/1/2008-5728/140 md.) "71 ve 72 nci maddelerde sayılan suçlardan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılması şikâyete bağlıdır. Yapılan şikâyetin geçerli kabul edilebilmesi için hak sahiplerinin veya üyesi oldukları meslek birliklerinin haklarını kanıtlayan belge ve sair delilleri Cumhuriyet başsavcılığına vermeleri gerekir. Bu belge ve sair delillerin şikâyet süresi içinde Cumhuriyet başsavcılığına verilmemesi hâlinde kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Bu Kanunda yer alan soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı suçlar dolayısıyla başta Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkilileri olmak üzere ilgili gerçek ve tüzel kişiler tarafından, eser üzerinde manevi ve mali hak sahibi kişiler şikâyet haklarını kullanabilmelerini sağlamak amacıyla durumdan haberdar edilirler. Şikâyet üzerine Cumhuriyet savcısı suç konusu eşya ile ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre el koyma koruma tedbirinin alınmasına ilişkin gerekli işlemleri yapar. Cumhuriyet savcısı ayrıca, gerek görmesi hâlinde, hukuka aykırı olarak çoğaltıldığı iddia edilen eserlerin çoğaltılmasıyla sınırlı olarak faaliyetin durdurulmasına karar verebilir. Ancak, bu karar yirmi dört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Hâkim tarafından yirmi dört saat içinde onaylanmayan karar hükümsüz kalır." denilmiştir.

⁶⁸ Abdullah Çelik , Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali- ihlalin Sonuçları, Seçkin Yay., Ankara 2011. s. 298.

⁶⁹ Yarg. 7. CD. 2008/5640 E., ve 2011/2162 K., 22.02.2011 tarihli kararında "Kitabevinde çalındığı tespit edilen "Karşı Pencere Film Müzikleri"nin eser sahibi ve icracı sanatçısı tarafından yapımcı şirkete verilmiş hak (yetki) devrine ilişkin sözleşme bulunup bulunmadığı araştırılarak, katılan meslek birliğinin bu hususa ilişkin belgelerini sunması halinde şikâyet ve dava hakkı olduğunun kabulü ile sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı gerekçe ile beraat kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir." denilmiştir.

Yapılan şikâyetin geçerli kabul edilebilmesi için hak sahiplerinin veya üyesi oldukları meslek birliklerinin haklarını kanıtlayan belge ve sair delilleri Cumhuriyet başsavcılığına vermeleri gerekir. Bu belge ve sair delillerin şikâyet süresi içinde Cumhuriyet başsavcılığına verilmesi hâlinde kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir (FSEK m. 75/1). Eser sahipliği her türlü belge ile kanıtlanabilir.

FSEK'teki bu düzenleme, kanunun koruma sisteminin “*eser bağlamında koruma*” ilkesinden kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla hakka konu teşkil eden eserin neden ibaret olduğu bilinmeden soruşturma ve kovuşturmanın yürütülmesi mümkün değildir⁷⁰.

Maddede geçen “*hakları kanıtlayan belgeler ve sair deliller*” kapsamı açık değildir⁷¹. Ancak eserin veya bundan kaynaklı hakkın mahiyetine göre bu belgeler bu kapsamdadır. Özellikle mali haklar yönünden bu kavramın geniş yorumlanması gerekmektedir.

VI. Uzlaşma

Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olan suçlarda mağdur ile şüpheli veya sanık uzlaşmak suretiyle yargılamayı sona erdirebilirler⁷². Nitekim 5846 Sayılı FSEK'te uzlaşmaya ilişkin özel bir düzenleme bulunmadığından bu suç yönünden CMK m. 253 ve devamı maddeleri gereğince taraflar uzlaşma yoluna gidebileceklerdir.

VII. Yaptırım ve Zamanaşımı

FSEK m. 71'de “*Bu Kanunda koruma altına alınan fikir ve sanat eserleriyle ilgili manevi, mali veya bağlantılı hakları ihlal ederek 1. Bir eseri, icrayı, fonogramı veya yapımı hak sahibi kişilerin yazılı izni olmaksızın işleyen, tem-*

⁷⁰ Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay., Ankara 2013, s. 2261.

⁷¹ Yarg. 7. CD'nin 16.03.2011 tarih ve 2007/17247 E. ve 2011/3011 K. sayılı ilamında “Müşteki vekili tarafından 5846 Sayılı Kanunun 75. maddesinde belirtilen hak sahipliği belgelerinin şikâyet dilekçesine eklendiği, eserin orijinal örnekleri ile radyo kanalına ilişkin yayın bantının hak sahipliğine ilişkin belgeler olmayıp, söz konusu kayıtların gerekli görülmesi halinde ilgili kuruluştan Cumhuriyet Başsavcılığınca istenebileceği gözetilmeden, yazılı gerekçe ile kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmesi doğru değildir” denilmiştir. Karar için bkz. Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay., Ankara 2013, s. 2272.

⁷² Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yay., 9. Bası İstanbul 2012, s. 791.

sil eden, çoğaltan, değiştiren, dağıtan, her türlü işaret, ses veya görüntü nakline yarayan araçlarla umuma ileten, yayımlayan ya da hukuka aykırı olarak işlenen veya çoğaltılan eserleri satışa arz eden, satan, kiralamak veya ödünç vermek suretiyle ya da sair şekilde yayan, ticarî amaçla satın alan, ithal veya ihraç eden, kişisel kullanım amacı dışında elinde bulunduran ya da depolayan kişi hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükümlenir” denilmiştir.

Diğer taraftan kanun koyucu cezalar arasındaki makası geniş tutarak, hâkime somut cezanın takdir alanını genişletmiştir. İşlenen fiilin ağırlığına göre TCK m. 61’deki diğer kıstaslar da göz önüne alınmak suretiyle somut ceza belirlenecektir.

Maddenin yaptırım kısmında hem adli para cezası ile hapis cezasına seçimlik olarak yer verilmiş olması hem de hapis cezasının alt ve üst sınırının arasının geniş olması yerinde olmamıştır. Bu durum cezaların eşitliği özelliğini zedeleyebilecek ve keyfiliklere yol açabilecek bir düzenlemedir.

5846 sayılı FSEK Ek m. 4/3’te bir koruma tedbirine yer verilmiştir. (Değişik üçüncü fıkra: 3/3/2004-5101/25 md.) *Dijital iletim de dahil olmak üzere işaret, ses ve/veya görüntü nakline yarayan araçlarla servis ve bilgi içerik sağlayıcılar tarafından eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin bu Kanunda tanınmış haklarının ihlâli halinde, hak sahiplerinin başvuruları üzerine ihlâlê konu eserler içerikten çıkarılır. Bunun için hakları haleldar olan gerçek veya tüzel kişi öncelikle bilgi içerik sağlayıcısına başvurarak üç gün içinde ihlâlê durdurulmasını ister. İhlâlê devamı halinde bu defa, Cumhuriyet savcısına yapılan başvuru üzerine, üç gün içinde servis sağlayıcıdan ihlâlê devam eden bilgi içerik sağlayıcısına verilen hizmetin durdurulması istenir. İhlâlê durdurulması halinde bilgi içerik sağlayıcısına yeniden servis sağlanır. Servis sağlayıcılar, bilgi içerik sağlayıcılarının isimlerini gösterir listeyi her ayın ilk iş günü Bakanlığa bildirir. Servis sağlayıcılar ile bilgi içerik sağlayıcıları, Bakanlıkça istendiği takdirde her türlü bilgi ve belgeyi vermekle yükümlüdür. Bu maddede belirtilen hususların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.*

5846 sayılı FSEK’de zamanaşımı bakımından herhangi bir süre öngörülmemiştir. Dolayısıyla bu konuda TCK’nın zamanaşımına ilişkin hükümleri uygulanacaktır.

5237 Sayılı TCK m. 66/e'de "Kanunda başka türlü yazılmış olan haller dışında kamu davası; beş yıldan fazla olmamak üzere hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlarda sekiz yıl geçmesiyle düşer" denilmiştir. Hak sahibinin izni olmaksızın eseri umuma iletim suçunun yaptırımı bir yıldan beş yıla kadar hapis veya adli para cezası olduğundan dava zamanaşımı süresi sekiz yıldır.

Ceza zamanaşımı da TCK m. 68'de düzenlenmiştir. TCK m. 68/e uyarınca beş yıla kadar hapis ve adli para cezalarında on yıl olarak belirlenmiştir.

XI. Yetkili ve Görevli Mahkeme

Yetkili mahkeme konusunda FSEK'te bir düzenlemeye gidilmemiştir. Bu nedenle Bu suçta yetkili mahkeme genel hüküm niteliğinde olan CMK m. 12 ve devamı maddelerine göre belirlenecektir. CMK m. 12 uyarınca davaya bakma yetkisi suçun işlendiği yer mahkemesine aittir.

Kanunun 76. maddesinde görevli mahkemeye ilişkin düzenlemeye yer verilmiştir. Öyle ki FSEK m. 76/1'de "*Bu Kanunun düzenlediği hukukî ilişkilerden doğan davalarda, dava konusunun miktarına ve Kanunda gösterilen cezaya bakılmaksızın, görevli mahkeme Adalet Bakanlığı tarafından kurulacak ihtisas mahkemeleridir. İhtisas mahkemeleri kurulup yargılama faaliyetlerine başlayıncaya kadar, asliye hukuk ve asliye ceza mahkemelerinden hangilerinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceği ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir*" denilmiştir.

Bu konuda ihtisas mahkemesi olarak Fikri ve Sınai Haklar Ceza Mahkemeleri kurulmuş olup, FSEK'te düzenlenen suçlarda yetkili mahkeme bu mahkemelerdir. Bu mahkemenin kurulmadığı yerlerde asliye ceza mahkemelerinde davalara bakılır. Asliye ceza mahkemelerinden hangisinin ihtisas mahkemesi olarak görevlendirileceği ve bu mahkemelerin yargı çevresi Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Sonuç

5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun cezai hükümleri bir bütün olarak değerlendirildiğinde; kanun yapma tekniği açısından gerekli hassasiyetin gösterilmemiş olduğu intibayı uyanmaktadır. Öyle ki

5728 sayılı Kanunla yapılan değişiklik ile eser sahibinin maddi, manevi ve bağlantılı haklarını ihlal suçları, tek bir madde çatısı altına alınmaya çalışılmıştır. Ancak bu yapılırken manevi hakları ihlal eden suç tipleri ile mali ve bağlantılı hakları ihlal eden suç tipleri iç içe girmiştir. Keza korunan hukuki değeri farklı olan suç tipleri bir arada düzenlenmiştir. Bu nedenle uygulamada yasadaki fiillerin, bağımsız birer suç tipi mi yoksa aynı suçun seçimlik hareketleri mi olduğu konusunda farklı görüşlerin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Ceza hukukunda kişi özgürlüğünün de korunması amaçlandığı düşünüldüğünde bu düzenlemenin ceza hukukunun birçok ilkesi ile çelişmekte olduğunu söylemek hatalı olmayacaktır. Belirtelim ki her zaman bir eserin mali, manevi ve bağlantılı hakları aynı kişide birleşmez. Yasada manevi hakları ihlale yönelik suçlar m. 71/1-1’de düzenlendikten sonra diğer bentlerde bazı manevi hakların ayrıca suç olarak düzenlenmesinin altında yatan mülahazayı anlamak güçtür. Mevcut düzenleme ile failin bir hareketle bir kimseye ait mali, manevi ve bağlantılı hakları ihlal etmesi halinde kanaatimizce tek suç oluşacağı yönünde bir izlenim doğmaktadır. Bir hareketle kimi zaman hem eser sahibinin hem de mali veya manevi hak sahibinin haklarını ihlal edebilecek olması gerçekliğine rağmen yasada adeta suçla bunlardan her zaman sadece birinin ihlal edilebileceği gibi yanlış bir izlenim oluşturulmuştur.

Ceza hukukunda hâkim olan kanunilik prensibi gereğince tipiklikte yer verilmeyen manevi hakların koruma kapsamı dışında kalması söz konusu olmaktadır. Diğer taraftan mali hakların sınırlı sayıda olmayıp; çağın gelişimine paralel olarak yeni mali hakların ortaya çıkması konusundaki tartışmalar kapsamında yasa düzenlemesi eser sahibinin bütün mali haklarını koruma konusunda yetersiz kalmaktadır.

İnceleme konumuzu oluşturan suç açısından “*hak sahiplerinin meşru menfaatlerini ihlal etme*” şartı getirilerek bilim ve sanat hürriyeti ile bağdaşmayan, keyfi uygulamaların önüne geçilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde ivedi olarak, eser sahiplerine etkin hukuki koruma sağlayacak bir fikir ve sanat eserleri kanununun yapılması, ve kanunun cezai hükümlerinin de genel ceza hukukunun ilkelerine uygun, açık ve yalın ifadelerle düzenlenmesinin, bilim ve sanat hayatına yapılacak en büyük hukuki katkı olacağına kuşku yoktur.

KAYNAKÇA

- Arkan Azra, Eser Sahibinin Haklarına Bağlantılı Haklar, Vedat Yay., İstanbul 2005.
- Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, 6. Baskı, Adalet Yay., Ankara 2012.
- Ateş Mustafa, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Hakların Kapsamı ve Sınırlandırılması, Seçkin Yay., Ankara 2003.
- Ayiter Nuşin, Hukukta Fikir ve Sanat Ürünleri, Sevinç Mat., Ankara 1981.
- Bayram Selçuk, Teknolojik Gelişmeler Işığında Müzik Eserlerinde Umuma İletim Hakkı ve Tüm Yönleriyle Mobil Haklar Kavramı, Ufuk Matbaası, İstanbul 2009.
- Beşiroğlu Akın, Düşünce Ürünleri Üzerinde Haklar, Beta Yay., 3. Bası, İstanbul 2004.
- Bozbel Savaş, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, XII Levha Yay., 1. Bası, İstanbul 2012.
- Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, Beta Yay., 9. Bası İstanbul 2012.
- Centel Nur, Türk Ceza Hukukuna Giriş, Beta Yay., 3. Bası, Ekim 2005.
- Çelik Abdullah, Fikir ve Sanat Eserleri Üzerindeki Çoğaltma ve Yayma Haklarının İhlali- ihlalin Sonuçları, Seçkin Yay., Ankara 2011.
- Dönmezer/Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt: I, 12. Bası, Beta Yay., İstanbul 1997.
- Dönmezer/Erman, Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku, Cilt:II, 11. Bası, Beta Yay., İstanbul 1997.
- Dönmezer Sulhi, Ceza Hukuku Hususi Kısım, Şahıslara Karşı ve Mal Aleyhine Cürümler, Sulhi Garan Matbaası, 5. Bası, İstanbul 1963.
- Erbek Özge, Müzik Eserlerinin Umuma Açık Mahallerde Kullanılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, Özel Sayı, 2007, Prof. Dr. Ünal Narmanlıoğlu'na Armağan, Basım Yılı 2009.
- Erdil Engin, Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda İşlenme Eserler. Beta Yay., 1. Bası, İstanbul 2003.
- Erel Şafak, Türk Fikir Sanat Hukuku, Ankara 1998.
- Erem/Danışman/Artuk, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay., 14. Bası, Ankara 1997.
- Hafizoğulları/Özen, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, USA Yay., Ankara 2012.
- Hafizoğulları Zeki, Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezai Himayesi, http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1999-48-01-04/AUHF-1999-48-01-04_Hafizoğullari.pdf, (Erişim Tarihi 30.03.2013).
- Hirsch Ernst, Fikri ve Sınai Haklar, Ankara Basımevi, 1948.
- İçel/Sokullu/Özgenç/Sözüer/Mahmutoğlu/Ünver, Suç Teorisi, 2. Bası, Beta Yay., İstanbul 2000.
- İçel Kayıhan, Telif Ceza Hukuku Açısından Eser Kavramı ve Bu Bağlamda Avukat Dilekçelerinin Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 10 Güz 2006/2.
- Karahan/Suluk/Saraç/Nal, Fikri Mülkiyet Hukukun Esasları, Seçkin Yay.,3. Bası, Ankara 2011.

- Olgaç Senai, Fikir Hakları ve Yayın Sözleşmeleri, Olgaç Matbaası, İstanbul 1979.
- Önder Ayhan, Ceza Hukuku Dersleri, Filiz Kitabevi, İstanbul 1992.
- Öngören Gürsel, Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku Açısından Müzik Eserleri, İstanbul, Öngören Hukuk Yayınları, 2010.
- Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yay., Ankara 2012.
- Özderyol Teknail, Fikir ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Suçlar, Vedat Yay., İstanbul 2006.
- Özen Muharrem, Ceza Hukukunda Objektif Sorumluluk, US-A Yay., Ankara 1998.
- Özgenç İzzet, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yay., 7. Bası, Ankara 2012.
- Soyaslan Doğan, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Yetkin Yay, 3. Bası, Ankara 2005.
- Suluk/Orhan, Uygulamalı Fikri Mülkiyet Hukuku, Cilt: II, Arıkan Yay., İstanbul 2005.
- Taner Tahir, Ceza Hukuku Umumi Kısım, İsmail Akgün Mat., 3. Bası, İstanbul 1953.
- Tekinalp Ünal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Vedat Yay., 5. Bası, İstanbul 2012.
- Turan Selcen, Fikir ve Sanat Eserlerinin Cezaî Himayesi, Seçkin Yay., Ankara 2012.
- Tüysüz Mustafa, Fikri Haklar üzerindeki Sözleşmeler, Yetkin Yay., Ankara 2007.
- Yavuz/Alıca/Merdivan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu Yorumu, Cilt: I, Seçkin Yay., Ankara 2013.
- Yazıcıoğlu Yılmaz, Fikri Mülkiyet Hukukundan Kaynaklanan Suçlar, XII Levha Yay., 1. Baskı, İstanbul 2009.
- Yenidünya Caner, 5846 Sayılı Fikir Ve Sanat Eserleri Kanununda Düzenlenen Manevi ve Mali Haklara Tecavüz Suçları, http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2006_X_2_10.pdf. (Erişim Tarihi 01.01.2013).
- Zafer Hamide, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Beta Yay., İstanbul 2010.